

Hallituksen JTS-riihi 11.4.2018

Kuntien, maakuntien ja koko julkisen sektorin kustannusten karsinnan (nk. JTS-miljardi) toimeenpano ja vaikutukset

Hallitus päätti vuoden 2018–2021 julkisen talouden suunnitelman yhteydessä, että hallitusohjelmassa päätetty kuntien kustannusten karsiminen 1 mrd. eurolla laajennetaan koskemaan koko julkista sektoria. Kuntien, maakuntien ja koko julkisen sektorin kustannusten karsinnan (nk. JTS-miljardi) vuosille 2020–2029 ajoittuvaa toimeenpanoa jatketaan kehyskaudella siten, että JTS-miljardin toimenpiteiden toteutus näkyy jo vuosina 2019–2022.

JTS-miljardin toimeenpanon keinot vuosina 2020–2029:

- kuntien tehtävien ja velvoitteiden vähentämisen toimenpideohjelma (340 milj. €)
- kuntien käyttötalouden menojen, digitalisaation ja tilakustannuksien kannustinjärjestelmät (300 milj. €)
- valtion toiminnan digitalisaation ja tuottavuuden kehittäminen sekä yleiset tuottavuussäästöt (250 milj. €)
- valtion tilaohjelma (50 milj. €)

Yhteensä 940 milj. €

Kuntien tehtävien ja velvoitteiden vähentämisen toimenpideohjelma

Kuntien tehtävien ja velvoitteiden vähentämisen toimenpideohjelmaan sisältyvien toimenpiteiden kustannusvaikutukset koko julkiseen sektoriin pitkällä aikavälillä, eli vuoteen 2029 mennessä, on 340 milj. euroa. Pitkään valmisteltu vammaislain uudistus toteutetaan. Toimenpideohjelmaan kirjattujen säästöjen sijaan lakiuudistuksen myötä toimeenpantavilla toimintatapojen muutoksilla haetaan 18,1 miljoonan euron kustannushyötyjä. Lääkärihelikoptereiden omatuotannon avulla on arvioitu saatavan 10 miljoonan vuotuinen säästö.

Pitkän aikavälin kustannusvaikutukset ovat jo voimaan tulleen lainsäädännön osalta vähintään 44 miljoonaa euroa. Loput toimenpideohjelman toteutukseen liittyvät hallituksen esitykset annetaan viimeistään syksyllä 2018.

Kuntien käyttötalouden menojen, digitalisaation ja tilakustannuksien kannustinjärjestelmät

Kuntien digitalisaation kannustinjärjestelmään varataan 40 milj. euroa vuodesta 2019 alkaen.

Kuntien käyttötalouden menojen kannustinjärjestelmä otetaan käyttöön vuonna 2020 ja kannustinpalkkio maksetaan ensimmäisen kerran vuonna 2021. Kuntien käyttötalouden menojen kannustinjärjestelmään varataan 50 milj. euroa vuonna 2021 ja 100 milj. euroa vuonna 2022. Kannustinpalkkio maksetaan vuonna 2021 vuoden 2020 tietojen pohjalta. Vuodesta 2022 lähtien kannustinpalkkio maksetaan kahden tilinpäätösvuoden muutoksen perusteella.

Kuntien rakennuskannan kehittämisen ja tilojenkäytön tehostamisen kannustinjärjestelmään varataan 50 milj. euroa vuonna 2021 ja 100 milj. euroa vuonna 2022.

Rahoitus kannustinjärjestelmiin otetaan valtionosuusjärjestelmän sisältä. Kannustinjärjestelmien jatkovalmistelussa arvioidaan ja otetaan huomioon rahoitusperiaatteen toteutuminen kuntien osalta.

Kannustinjärjestelmiin liittyvät hallituksen esitykset annetaan syksyllä 2018.

Valtion toiminnan digitalisaation ja tuottavuuden kehittäminen

Valtion toiminnan digitalisaatiolle ja tuottavuuden kehittämiseksi asetetaan vuosille 2020 – 2029 kaikkia hallinnonaloja sitova vuosittainen 0,5 % tuottavuustavoite. PLM:n, SM:n ja OM:n hallinnonaloja koskee 0,3 % vuosittainen tuottavuustavoite.

Säästöavoiteosuuden toteuttamiseksi toimintamenoja vähennetään vuodesta 2020 alkaen 0,5% vuosittain perustuen hallinnonalakohtaisiin toimintamenoihin vähennettynä toimitilamenoilla (PLM:n, SM:n ja OM:n osalta 0,3 %). Valtion toimintamenojen vähennys nousee 18 milj. eurosta vuonna 2020 55 milj. euroon vuonna 2022. Toimintamenojen vähennys voidaan kohdentaa hallinnonalojen sisällä täysin hallinnonalan päättämällä tavalla kulutusmenoihin. Kukin ministeriö vastaa oman hallinnonalansa osalta tuottavuustavoitteen toimeenpanosta ja kehittämisen avulla saavutettavien hyötyjen toteutumisesta. Kutakin toteutunutta 6 milj. euron säästöä kohden yhteiselle kehittämishankkeiden investointimomentille lisätään 1 milj. euroa.

Valtion toiminnan digitalisaation ja aidon tuottavuuden kehittymisen tueksi ja varmistamiseksi toteutetaan vuoteen 2021 mennessä kaikki hallinnonalat, niiden tehtävät ja organisaatiot kattavat tuottavuus- ja digitalisaatiopotentialianalyysit. Analyysit voidaan toteuttaa myös horisontaalisista tai poikkialueellisista aiheista. Analyysien avulla tunnistetaan toimenpiteet, joilla on saavutettavissa vähintään 10 %:n vuosittainen säästö organisaatiolle ja 20–40 % kokonaishyöty yhteiskunnalle. Analyysi voi sisältää tehtävien priorisointia (tehtävien karsinta ja palvelutasojen madaltaminen), benchmarking toiminnan optimoinnin näkökulmasta (toimialan kansainvälinen vertailu, muut sopivat verrokkioorganisaatiot) sekä ydintoiminnan virtaviivaistaminen ja päällekkäisten vaiheiden karsinta.

Lisäksi analyysi sisältää tunnistettujen säästöjen ja hyötyjen konkreettisen toteutussuunnitelman. Toteutuksen tueksi valtiovarainministeriö hankkii ulkopuolista asiantuntijatukea. Analyysien toteutus aloitetaan toimintamenoiltaan suurimmista hallinnonaloista.

Analyysissä tunnistettujen kehittämiskohteiden toteuttamista tuetaan resursoimalla keskitetysti toiminnan digitalisaatiota ja tuottavuutta parantavia hankkeita. Asetettujen tuottavuustavoitteiden ja tuottavuuden kehittymisen avulla saavutettavien säästöjen toimeenpano toteutetaan hankkeissa. Jo toteutuksessa olevia hankkeita ovat esimerkiksi useiden eri virastojen robotiikka ja tekoälyhankkeet sekä valtion henkilöstöhallinnon tehostamisella aikaansaattava 304 htv:n (vaikutus 15,2 milj. euroa) toiminnan tehostuminen vuoteen 2029 mennessä.

Koko julkisen hallinnon yleisen tuottavuussäästön 100 milj. euron konkreettiset hankkeet todennetaan hallituskausittain ja kohdennetaan hallitusohjelmien valmistelussa hallinnonaloille sekä toimeenpannaan vuosien 2020–2029 osalta JTS- ja talousarvioprosesseissa koko julkiselle hallinnolle.

Valtion tilaohjelma

Nykyisin on voimassa valtionhallinnon toimitilojen tehostamisohjelma, jonka tavoitteena on 100 milj. euron säästöt vuoden 2022 loppuun mennessä. Ohjelmassa on jo toteutunut 45 milj. euron säästöt ja muutoshankkeita on käynnissä niin, että yhteensä 77 milj. euron säästöjä on kiinnitetty.

Valtionhallinnon toimitilojen tehostamisohjelmaa jatketaan vuodesta 2023 eteenpäin vuoden 2029 loppuun siten, että saavutetaan 50 miljoonan euron lisäsäästöt.